

TARTU ÜLIKOOL
RAKE

Lastekaitseaduse eelnõu mõjude analüüs

Lühikokkuvõte
2013

Eesti tuleviku heaks

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Uuring viidi läbi Riigikantselei tellimisel tarkade otsuste fondi ja Euroopa Sotsiaalfondi toel. Projekti algataja ja koostööpartner on Sotsiaalministeerium.

Uuringu koostas Tartu Ülikooli sotsiaalteaduslike rakendusuringute keskus RAKE.

Uuringu autorid: **Kerly Espenberg** (projektijuht ja analüütik, intervjuude läbiviimine ja delfi meetodil andmete kogumine, raporti koostamine)
Kadri Lees (analüütik, intervjuude läbiviimine ja delfi meetodil andmete kogumine, raporti koostamine)
Kati Valma (ekspert-konsultant)
Katrin Laur (ekspert-konsultant)
Kiira Nauts (ekspert-konsultant)
Merle Linno (analüütik, fookusgrupi intervjuude läbiviimine, raporti koostamine)
Judit Strömpl (analüütik, fookusgrupi intervjuude läbiviimine)

Uuringumeeskond tänab kõiki eksperte, kes leidsid võimaluse panustada eelhindamisse. Samuti oleme tänulikud tellija esindajatele Kaisa-Maarja Pärtelile, Monika Schmeimanile ja Tõnu Poopuule, kes abistasid meid igati uuringu valmimise protsessis.

RAKE on võrgustikutüüpi rakendusuringute keskus. Meie missiooniks on tõsta teadmisel põhineva otsustamise osakaalu Eesti ühiskonnas.

Uuringuga seotud küsimuste puhul palume pöörduda:

Kerly Espenberg (e-post kerly.espenberg@ut.ee)

Lossi 36-124, 51003, Tartu

Telefon, e-post: 737 6378, rake@ut.ee

<http://www.ec.ut.ee/rakendusuringud>

Sisukord

Analüüsi eesmärk ja uurimisülesanded.....	4
Analüüsi metoodika.....	6
Analüüsitulemuste kokkuvõte.....	7
Kehtiva lastekaitseüsteemi probleemkohad	7
Hinnang LKSi eelnõule.....	7
Lastekaitseaduse positiivsed mõjud	18
Süsteemi rakendamisega seotud kulud	18

Analüüsi eesmärk ja uurimisülesanded

Laste ja perede arengukava 2012-2020 seab peamiseks eesmärgiks **laste ja perede heaolu suurendamise ning elukvaliteedi tõstmise, soodustades seeläbi laste sünde**. Selle alustaladeks on **toimiv lastekaitseüsteem, positiivse vanemluse toetamine** ning **laste õiguste tagatus**, et iga laps, tema areng ning heaolu oleks ühiskonnas väärtustatud ja toetatud. Eesti lastekaitseüsteemis joonistuvad lapse õiguste kaitsmisel ning laste ja perede heaolu tagamisel välja kolm omavahel tihedalt seotud probleemide gruppi:

- lapse üldise heaolu tagamisega seotud probleemid;
- lapse heaolu toetava süsteemiga seotud probleemid;
- kehtiva lastekaitse seaduse regulatsiooniga seotud probleemid.

Nende probleemide lahendamiseks nähakse üldseadusena ette **uue lastekaitse seaduse** rakendamist, millega sätestatakse riigi ja kohaliku omavalitsuse asutuste, avalik- ja eraõiguslike juriidiliste isikute ning füüsiliste isikute kohustused ja ülesanded, riiklik korraldus lapse õiguste kaitseks ning lastekaitse üld- ja erimeetmed, tegevuste keelud ja piirangud, samuti riiklik järelevalve seaduse täitmise üle ja vastutus seaduse rikkumise eest. Uut lastekaitse seadust (LKS) on pikalt oodatud. Juba kümnekond aastat tagasi leidsid lastekaitsetöötajad erinevaid potentsiaalseid lastekaitsetööd efektiivsemaks muutvaid tegureid analüüsid, et kõige olulisem on senisest detailsem lastekaitse seadus koos rakendusaktidega. Kehtiv lastekaitse seadus on normitehniliselt vananenud, deklaratiivne ega paku lastekaitsetöötajatele suurt tuge töö tegemiseks. Samuti esineb ebatäpsust mõistete defineerimisel ning kohustuste ja ülesannete määramisel ning dubleerimist ja vastuolu teiste seadustega.

Lastekaitse seaduse väljatöötamiskavatsuses on nimetatud kaks strateegilist eesmärki:

- lapse õigused on tagatud selliselt, et lapsi koheldakse võrdselt olenemata nende rassist, rahvusest, vanusest, puude olemasolust ja usulisest või muust veendumusest ning seatakse igas lapsi puudutavas ettevõtmises alati esikohale lapse huvid;
- lapse heaolu ja areng on kindlustatud maksimaalselt soodsa kasvukeskkonna loomisega.

Alameesmärgid on järgmised:

- lapse kaasatus otsuste tegemise protsessi on suurenenud;
- laste väärkohtlemine ning laste suhtes kasutatav vägivald on vähenenud;
- tagatud on abivajava lapse ja pere varajane märkamine ning nende abistamiseks õigeaegne sekkumine, proaktiivne lapse- ja perekeskne lähenemine lastekaitsetöös on kinnistatud.

Uuringu eesmärk on põhjalikult hinnata, milline on eelnõus sätestatud lastekaitse meetmete ning erinevate haldustasandite kohustuste eeldatav mõju lapse õiguste ja heaolu tagamisele riigis tervikuna. Analüüsi käigus hinnati, kui realistlik on uue seaduse edukas rakendumine ning millised on võimalikud riskid seaduse praktikas rakendumisel. **Analüüsi LKS seaduse eelnõu 13.10.2013 versiooni**.

Vastuseid otsiti järgmistele küsimustele:

- kuidas ja mil määral võimaldavad eelnõus kirjeldatud meetmed **ennetada laste ja peredega seotud riske ning vähendada juba tekkinud probleeme**, sh aidata kaasa lapsi puudutavate valdkondlike strateegiate eesmärkide saavutamisele;
- kas eelnõus kirjeldatud **lastekaitseüsteemi korraldus tagab selge kohustuste ja vastutuse hierarhia erinevatel haldustasanditel**;
- kas ja mil määral eelnõus kirjeldatud **lastekaitseüsteemi korraldus toetab eelnõus kirjeldatud põhimõtete ja meetmete rakendamist** ning tõstab riigi ja kohalike omavalitsuste võimekust lastekaitstes;
- kas ja kui palju **vähendab kohalike omavalitsuste lastekaitsetöötajate koormust eelnõuga sätestatav sotsiaalkindlustusameti kohustus nõustada keeruliste juhtumite lahendamisel kohalike omavalitsuste lastekaitsetöötajaid**;
- kuidas eelnõus kirjeldatud põhimõtted toetavad **laste õiguste kaitseks ja heaolu tagamiseks tehtavat koostööd erinevate lastega tegelevate valdkondade asutuste ja ettevõtete vahel** ning millised piirangud võivad taolist valdkondadevahelist koostööd mõjutada;
- kas ja millised **muud tegurid, ning mil määral, võivad mõjutada seaduseelnõus sätestatud oodatud mõju realiseerumist**;
- kas ja millised **kulud ja tulud (või ärajäänud kulud) võivad eelnõus kirjeldatud lastekaitseüsteemi korraldusega kaasneda riigieelarvele ja kohalike omavalitsuste eelarvetele**.

Analüüsi metoodika

Eelhindamise läbiviimisel koostati ülevaade strateegilistest eesmärkidest lastekaitse valdkonnas, kirjeldati olemasoleva lastekaitse süsteemi ning kehtiva lastekaitse seaduse suurimaid kitsaskohti. Eelhindamisse oli kaasatud lai valdkonnaekspertide võrgustik erinevatest riigiasutustest, KOVIDest, maavalitsustest ja MTÜdest. Ekspertid andsid tagasisidet seaduseelnõule, kus hinnati, millised riskid on seotud seaduse rakendamisega toodud sõnastuses. Uue süsteemi elluvijatega viidi läbi intervjuud ning probleemkohti arutati fookusgruppides.

Lastekaitse seaduse eelnõu mõjude analüüs koosnes erinevatest etappidest: dokumendianalüüs, delfi meetodil tagasiside kogumine, ekspertintervjuud, fookusgrupid ja info süstematiseerimine.

Dokumendianalüüs käigus koondati ja süstematiseeriti info siseriikliku ja rahvusvahelise lastekaitse valdkonda reguleeriva seadusandluse, riigi strateegiliste dokumentide ja varasemate Eestis tehtud uuringute kohta.

Delfi meetod seisneb mitmekordses tagasiside küsimises erinevatelt ekspertidelt, kusjuures eksperdid annavad tagasisidet individuaalselt, kirjalikus vormis. Delfi meetodil kaasati hindamisse lai ekspertide ring, mis on oluline kvaliteetse lõpptulemuse saavutamiseks, andes olulistele siht- ja sidusrühmade esindajatele võimaluse oma arvamuse avaldamiseks. Tagasisidet lastekaitse seaduse eelnõule andsid Eesti Linnade Liidu, Eesti Maaomavalitsuste Liidu, siseministeeriumi ja selle haldusala, justiitsministeeriumi, sotsiaalministeeriumi erinevate osakondade, õiguskantsleri kantselei, tervise arengu instituudi, Lastekaitse Liidu, MTÜ Oma Pere, Inimõiguste Instituudi, Eesti Õpilasesinduste Liidu, Eesti Sotsiaalpedagoogide Ühenduse, Harju maavalitsuse ning Viimsi, Tartu, Nõo ja Paikuse valla lastekaitsetöö tegijad.

Intervjuud viidi läbi nende asutuste esindajatega, kellel on uues lastekaitse süsteemis oluline roll (sotsiaalkindlustusamet, Tervise Arengu Instituut ja sotsiaalministeerium), keda seaduse jõustumine otseselt puudutab (Linnade Liit, Maaomavalitsuste Liit) või kellel on kogemus hinnatava süsteemiga teatud aspektist sarnase struktuuri või teenuse pakkumisega. Toimus viis silmast silma ja kolm telefoniintervjuud.

Fookusgrupid (kokku kaks, üks Tallinnas ja teine Tartus) viidi läbi KOVIDe ja maavalitsuste lastekaitsetöötajatega. Kokku osales fookusgrupi intervjuudes üheksa lastekaitsetöötajat: kuus KOV ja kolm maavalitsuse lastekaitsetöötajat. Intervjuude ja fookusgruppide sisendi analüüsimiseks kasutati sisuanalüüsi.

Analüüsitulemuste kokkuvõte

Kehtiva lastekaitse süsteemi probleemkohad

Olulisemad probleemid kehtivas Eesti lastekaitse süsteemis jagunevad viieks grupiks. Esimene grupp probleeme on seotud lastekaitse korraldusega. Lastekaitsetöös **puuduvad riiklik koordinaator** ja selgelt sõnastatud valdkonna prioriteedid. Reeglina ei ole lapse probleemid määratletavad ainult ühe ministeeriumi haldusalasse kuuluvatena, vaid vajavad eri osapoolte koostööd lapse huvide kaitsmiseks. Praeguses süsteemis on **valdkondade ülene koostöö nõrk ja vastutus hajunud, ennetustegevus on koordineerimata**, seda teevad erinevad täideviijad, osaliselt dubleerivalt. Osapooltel puudub arusaam oma rollist süsteemis.

Teine grupp probleeme tuleneb sellest, et **lastekaitsetöö kvaliteedi tagamise standardid on ebapiisavad, puuduvad juhised ning järelevalve lastekaitsetöö tegijate üle on puudulik**. Järelevalvajatel puuduvad nii järelevalvestandardid kui oskused selle läbiviimiseks. Üle-eestiliste andmebaaside puudumise, ligipääsupiirangute ja kogutavate statistiliste andmete vähese analüüsi tõttu **pole võimalik saada terviklikku ülevaadet abivajavatest lastest ja nende aitamisest ega toetada tõenduspõhiseid otsuseid analüüsides**, samuti **puudub riigil ülevaade, mille jaoks kuluvad lastekaitsele suunatud ressursid**.

Kolmas probleemide grupp seondub **lastekaitsetöötajate vähesusega kohalikes omavalitsustes, mille tõttu keskendub praegune süsteem tagajärgedega tegelemisele**, mitte ennetusele ja varasele märkamisele. Väiksemates KOVides pole piisavalt ressursi ega taht lastekaitse teenuste arendamiseks ja juurutamiseks, riik pole suunanud piisavalt vahendeid järjepidevaks teenuste arendamiseks. Seetõttu on **teenuste pakkumise võimekus ning selle kvaliteet eri piirkondades ebahühtlane**.

Neljas probleemide grupp on seotud lastekaitsetöö tegijate professionaalsusega. Märkimisväärset osal **lastekaitsetöö tegijatest puudub erialane haridus ja lastekaitsetöötajate professionaalsuse arendamine ei ole järjepidev**. See on suures osas projektipõhine, mis seab ohtu nii jätkusuutlikkuse kui süsteemsuse. **Hetkel ei ole supervisioon süsteemselt korraldatud**, sh pole kõikidel lastekaitse spetsialistidel võimalik supervisiooni saada, välja pole töötatud supervisiooni põhimõtteid jne.

Viies probleemide grupp on seotud ühiskondlike hoiakutega: **laste arvamusele pööratakse liiga vähe tähelepanu**, samuti on **madal teadlikkus laste väärkohtlemisest. Liiga vähe lapsi aidatakse tagasi bioloogilisse perekonda, arendamist vajab positiivse vanemluse toetamine**. Kuigi inimesed on teadlikud kohustusest, **teavitatakse abivajavatest lastest vähe**.

Hinnang LKSi eelnõule

LKS eelnõu tervikuna on kantud kaasaegsetest ideedest ning väljendab lapsesõbralikke, laste heaolu esiplaanile seadvaid kavatsusi lastekaitsetöö korraldamisel.

Hindamise objektiks olev **LKS eelnõu (hinnati eelnõu 13.10.2013 versiooni, vt lisa 1) loob eeldused paljude tänaste lastekaitse süsteemi kitsaskohtade lahendamiseks**. Uue LKSi eesmärk on nimetatud probleemid kõrvaldada, sh juurutada süsteem, kus **fookus on tagajärgedega tegelemise kõrval tõhusal ennetustööl** ning lähtutakse varase sekkumise põhimõttest. Olulisena nähakse **valdkondade ülest**

koostööd ning nii lapsele kui lapsi kasvatavale isikutele vajalike teenuste tagatust, mis aitavad parimal võimalikul moel tagada lapse ja pere heaolu.

Alljärgnevalt on ära toodud analüüsi põhitulemused kõikide analüüsitud teemade kaupa. Esitatud on üldhinnang, riskid ja soovitused nende ületamiseks. Samas tuleb arvestada, et seadus loob parimal juhul üksnes eeldused süsteemi paremaks toimimiseks. **See, kui hästi seadus praktikas rakendub, sõltub osapoolte teadlikkusest, oskustest ja väärtushinnangutest, mistõttu on äärmiselt oluline seaduse vastuvõtmise järel süstemaatiliselt tegeleda seaduse tutvustamise ja seletamisega nii spetsialistidele kui laiemale elanikkonnale.**

Rollijaotus lastekaitse süsteemis

Üldhinnang: valdkonna eesmärkide seadmise ja selle elluviimise struktuur on korrastatud. Loodud on eeldused lastekaitse valdkonna juhtimise ja arendamise paranemiseks, kuna seaduses on määratletud lastekaitse riikliku koordineerimise ning laste õiguste ja lastekaitse poliitika väljatöötamise ja rakendamise eest vastutav asutus (sotsiaalministeerium).

Riskid ja soovitused:

Riskid	Soovitused
Maavalitsuste roll on ebaselge: ➤ lastekaitse poliitika ja meetmete rakendamisel (kattub SKA ülesannetega); ➤ KOVi nõustajana; ➤ lapsendamise korraldajana.	➤ LKS eelnõus tuleb selgelt määratleda, milline on maavalitsuste ja SKA roll lastekaitse strateegiate ja meetmete rakendamisel. Vastutaja: sotsiaalministeerium ➤ LKSi eelnõus tuleb täpsustada, et maavalitsuse ülesandeks on siseriikliku lapsendamise korraldamine (või siis see punkt välja jätta, kuna on reguleeritud teistes seadustes). Vastutaja: sotsiaalministeerium
SKA ülesanded ja vastutus ei ole kooskõlas: SKA vastutab sekkumiste kvaliteedi ja kättesaadavuse ning lastekaitsemeetmete rakendamise korraldamise eest, samas pole tal õigust KOVi jt sekkumiste pakujate (inim- ja rahalisi) ressursse juhtida.	➤ LKS eelnõus tuleb SKA ülesanded määratleda kooskõlas ressurside juhtimise pädevusega. Vastutaja: sotsiaalministeerium
Vastutuse jaotus järelevalves on ebaselge: ➤ sotsiaalministeeriumi, SKA ja maavalitsuste pädevuste jaotus lastekaitsetöö järelevalves on dubleeriv; ➤ pole selge, kes hakkab järele valvama SKA üle.	➤ LKSi eelnõus tuleb täpsustada erinevate osapoolte (KOV, sotsiaalministeerium, SKA, maavalitsused) roll lastekaitsetöö järelevalves. Vastutaja: sotsiaalministeerium
Järelevalve kvaliteet on jätkuvalt ebaühtlane ja mittesisuline	➤ KOVide, SKA ja teiste lastekaitsetöö tegevate asutuste jaoks tuleb välja töötada teenuste kvaliteedi juhendid ning sisehindamise standardid. Vastutaja: sotsiaalministeerium

Valdkondadeüleline koostöö

Üldhinnang: LKSiga luuakse koostööd väärtustav raamistik, mis loob potentsiaali tänaste oluliste probleemide – integreerituse, valdkondadeülese koostöö ja kommunikatsiooni puudulikkus – lahendamiseks. LKSiga luuakse valdkondadeüleline koordinatsioonimehhanism, see roll on SKAI ning kõrgeimal tasandil lastekaitse nõukogul. Valdkondadeülese koostöö väljakutsed tulenevad mitte niivõrd seadusest, kuna LKS eelnõu rõhutab valdkonnaülese koostöö tähtsust, vaid selle põhimõtte rakendamisest praktikas.

Riskid ja soovitused:

Riskid	Soovitused
Koostöö ei hakka praktikas nii hästi toimima nagu peaks, koostöö jääb jätkuvalt deklaratiivseks.	➤ SKAI kui valdkondadeülese koostöö koordineerijal peab olema piisavalt ressursi, et pühendada sellele rollile piisavalt tähelepanu, koondades erinevad osapooled ühtseks toimivaks võrgustikuks. Vastutaja: sotsiaalministeerium, SKA ➤ Osapooltega koostöös tuleb kaardistada probleemid praeguses valdkondadeüleises koostöös laste kaitsel ning leppida kokku rollijaotus lastekaitsealases ennetuses ja sekkumistes. Vastutaja: sotsiaalministeerium
Sidusvaldkondade esindajad ei mõista, milliseid kohustusi seab neile LKS või ei pea lastekaitse valdkonda prioriteetseks.	➤ Osapooltega koostöös tuleb kaardistada probleemid praeguses valdkondadeüleises koostöös laste kaitsel ning leppida kokku rollijaotus lastekaitsealases ennetuses ja sekkumistes. Vastutaja: sotsiaalministeerium ➤ Tuleb teha teavitustööd eri sidusgruppide (pedagoogide, meditsiinitöötajate, politseinike, ajakirjanike, lapsi kasvatavate isikute jne) hulgas, et oleks ühine aruam, mis on eri osapoolte ülesanded loodavas lastekaitse süsteemis. Vastutaja: sotsiaalministeerium ➤ Lastekaitse nõukogu peab hõlmama kõikide oluliste valdkondade otsustajaid, kes oma vastutusvaldkonnas seisavad hea lastekaitse süsteemi arengu eest koostöös teiste osapooltega. Vastutaja: sotsiaalministeerium

Sotsiaalkindlustusametis lastekaitseüksuse ülesehitamine

Üldhinnang: SKA kui täiesti uue koordineeriva tasandi loomine lastekaitse süsteemi loob eeldused sünergia tekkeks, kuna ühes organisatsioonis töötavad spetsialistid, kes tegelevad nii praktilise lastekaitsetöö kui teenuste ja valdkonna arendamisega.

Riskid ja soovitused:

Riskid	Soovitused
Seaduse rakendumise ajaks ei suudeta üles ehitada toimivat süsteemi: ➤ pole lõplikult selge, milline saab olema SKA struktuur; ➤ SKAI puudub nägemus eelnõus nimetatud ülesannete täitmisest praktikas; ➤ ei suudeta leida piisavalt kvalifitseeritud spetsialiste; ➤ 2014. aastaks pole ette nähtud riigieelarvest vahendeid süsteemi loomiseks.	➤ Ettevalmistustega (ruumide kohandamine, spetsialistide palkamine, nende koolitamine) tuleb alustada 2014. aasta esimeses pooles. Vastutaja: sotsiaalministeerium ja SKA
Puudub ülevaade SKA teenuste tõenäolisest nõudlusest, kuna vastavat analüüsi ei ole tehtud. Seetõttu eksisteerib ressursside alplaneerimise oht, mistõttu SKA pole võimeline seadusega pandud ülesandeid täitma.	➤ Enne seaduse jõustumist tuleb teha põhjalik SKA pakutavate teenuste (sh tugivõrgustiku poolt vajatava) prognoositava nõudluse analüüs. Vastutaja: sotsiaalministeerium
Tugivõrgustikku ei leita piisavalt teenusepakkujaid.	➤ Tugivõrgustiku teenusepakkujate otsinguid tuleb alustada 2014. aasta alguspoolel. Vastutaja: SKA
Tugivõrgustiku teenus pole vajalikul hetkel kättesaadav.	➤ Tugivõrgustiku teenuste pakujatega tuleb sõlmida raamlepingud, sh tagada ka valmisolekutasu. Vastutaja: SKA
Teistel osapooltel tekib vastuseis SKAle.	➤ Tuleb teha selgitustööd SKA rollist loodavas süsteemis, sh osutatav tugi teistele osapooltele. Vastutaja: sotsiaalministeerium ➤ SKA süsteem tuleb luua nii, et üksus oleks valmis seaduse jõustumise esimesest päevast täitma ülesandeid kvaliteetselt ja vajalikus mahus. Vastutaja: sotsiaalministeerium ja SKA
Teenuste kvaliteet on ebahühtlane.	➤ Tuleb kehtestada ühtsed teenuste kvaliteedistandardid. Vastutaja: sotsiaalministeerium ja SKA
Ebaselge on SKA roll KOVI lastekaitsetöötaja nõustamisel, kui tegemist on lapse eraldamisega perekonnast või valdkondadeülese keeruka olukorraga, kus kohaliku omavalitsuse kompetents ja ressurss ei ole piisavad lapse toetamiseks.	➤ Seaduses tuleb määratleda SKA pädevused KOVile toe pakkumisel ja koostöö alused (rakenduslik aspekt), et abivajav laps ei jääks abita. Vastutaja: sotsiaalministeerium

KOVide võimekuse tõstmine

Üld hinnang: seadus tõstab KOVi lastekaitsetöötajate töökoormust, kuna lisanduvad ajamahukad tööülesanded: lapse abivajaduse hindamise ning juhtumiplaani koostamise kohustust laiendatakse, rohkem peaks tegelema valdkondadeülese koostöö, ennetustöö ja varase märkamisega. SKA tasandi lisandumisega lastekaitseüsteemi luuakse KOVide lastekaitsetöötajatele võimalused abi ja nõustamise saamiseks keeruliste juhtumite lahendamisel. Kuna SKA nõustab, kuid ei lahenda juhtumeid, siis prognooside kohaselt KOVi tasandil lastekaitsetöötajate koormus ei vähene, kuna vastutus erinevate teenuste jm tegevuste teostamise eest jääb ikkagi KOVidele, keda SKA üksused nõustavad ja toetavad. Lisaks, seadus ei näe ette ning ka ministriumide (sotsiaal- ja siseministrium) vahel pole kokku lepitud lastekaitsetöötajate arvu viimist tasemele, mis võimaldaks lastekaitsetöötajal lisanduval ülesandeid täita. Seadus kohustab KOVe looma lastekaitsetöötaja ametikohad, kuid see pole piisav meede, fikseerida tuleks, milline peab olema laste arv lastekaitsetöötaja kohta (optimaalseks peetakse 1:1000). Kui kohaliku tasandi lastekaitsetöötajate puudus säilib, siis soovitavaid tulemusi ei saavutata.

Riskid ja soovitused:

Riskid	Soovitused
KOVis pole piisavalt lastekaitsetöötajaid, et seadusega pandud ülesannetega piisavas mahus tegeleda: ➤ täna tegelevad lastekaitsetöö tegijad ajapuudusel peamiselt tagajärgede, mitte ennetustegevusega; ➤ LKSiga suureneb lastekaitsetöötajate töökoormus veelgi, samas ressursi kasvu pole ette nähtud; ➤ KOVi tasandil väheneb lastekaitsetöötajate arv, kuna SKA palkab parimad spetsialistid; ➤ osa KOVi juhtidest ei pea lastekaitsetööd prioriteediks.	➤ Tuleb leida ressursid lastekaitsetöötajate arvu tõstmiseks vähemalt strateegilistes arengudokumentides nõutud minimaalsele aktsepteeritavale tasemele selleks hetkeks, kui LKS jõustub. Vastutaja: sotsiaalministeerium ja KOVid ➤ Kohalikele poliitikutele tuleb selgitada lastekaitsetööd kui riiklikku prioriteeti. Vastutaja: sotsiaalministeerium ja lastekaitse nõukogu ➤ Soodustada tuleb KOVide vahelist koostööd (lastekaitsetöötajate palkamisel, teenuste pakkumisel), tutvustades koostöövõimalusi ja häid koostöö näiteid. Vastutaja: SKA
KOVide võimekus ja tahe teenuseid pakkuda on erinev, mistõttu pole teenused regiooniti ühtlaselt kättesaadavad.	➤ Riik peab vajadusel pakkuma KOVile tuge teenuste pakkumisel. Vastutaja: sise- ja sotsiaalministeerium, Vabariigi Valitsus ➤ Selleks, et selgitada välja, milliste teenuste puhul see on vajalik ja otstarbekas, tuleb analüüsida nii olemasolevate kui puuduvate laste ja perede toetamise meetmete tulemuslikkust ja mõju. Vastutaja: sotsiaalministeerium

Atesteerimiste, täiendkoolituste ja tööõustamiste korraldamine

Üldhinnang: regulaarse atesteerimise, täiendkoolituste ja tööõustamiste süsteemi juurutamine on väga oluline samm, et tõsta lastekaitsetöö kvaliteeti ja luua eeldused selleks, et lastekaitsetööd teevad erialase ettevalmistuse saanud pädevad spetsialistid. Sellega lahendatakse oluline lastekaitsetöötajate professionaalse enesearendamise kitsaskoht: jätkusuutlikkuse, süsteemsuse ja järjepidevuse puudumine. Selge vastutaja olemasolu atesteerimiste, täiendkoolituste ja tööõustamiste korraldamisel loob head eeldused süsteemi rakendamiseks praktikas. Kaaluda tuleks atesteerimise, täiendkoolituse ja tööõustamiste korraldamise ülesande sätestamist mitte sotsiaalministeeriumi, vaid SKA ülesandena, kuna sel juhul vabaneks sotsiaalministeerium rakendusliku sisuga tegevustest, mis on üks reformi eesmärkidest. Atesteerimise edukaks läbimiseks vajalikud nõuded on asjakohased. Oluline on atesteerimine, täiendkoolituste ja tööõustamiste riiklik rahastamine, mis aitab tagada, et süsteem rakendub üleriigiliselt.

Riskid ja soovitused:

Riskid	Soovitused
Kuna kõikidel praegustel lastekaitsetöötajatel ei ole erialast haridust, siis tähendab üheaastane üleminekuperiood, et osa lastekaitsetöö tegijatest ei saa atesteerimist läbida ega töökohal jätkata.	➤ Atesteerimise süsteem peab rakenduma vähemalt 3-aastase üleminekuperioodiga, mis võimaldab neil spetsialistidel, kellel pole erialast haridust, see omandada. Vastutaja: sotsiaalministeerium ➤ Tuleb kaaluda lastekaitsetöötajatele atesteerimise edukaks läbimiseks magistrikraadi olemasolu nõude kehtestamist koos piisava üleminekuperioodiga selle nõude rakendamiseks. Vastutaja: sotsiaalministeerium
LKS eelnõu ei määratle piisava täpsusega, milline ettevalmistus peab lastekaitsetöötajal olema ning jätab tõlgendamisruumi lähedaste erialade osas. Kehtestatakse üksnes kõrghariduse nõue ilma selle nõutavat taset määratlemata.	➤ Sätestada LKS eelnõu seletuskirjas lähedaste erialade sisu. Vastutaja: sotsiaalministeerium ➤ Tuleb kaaluda lastekaitsetöötajatele atesteerimise edukaks läbimiseks magistrikraadi olemasolu nõude kehtestamist koos piisava üleminekuperioodiga selle nõude rakendamiseks. Vastutaja: sotsiaalministeerium
Täiendkoolitused ja tööõustamised ei vasta lastekaitsetöötajate vajadustele.	➤ Tuleb välja selgitada lastekaitsetöötajate vajadused. Vastutaja: atesteerimisi korraldav asutus* ➤ Kaasata lastekaitsetöö tegijaid täiendkoolituste sisu väljatöötamisse. Vastutaja: täiendkoolitusi korraldav asutus* ➤ Lastekaitsetöötaja saab valida superviisori ja selle, millist liiki supervisiooni kasutada. Vastutaja: tööõustamisi korraldav asutus*
Koolitused ei arvesta piisavalt sihtgrupi heterogeensusega, koolitusi ei pakuta piisavalt. Tekib TAI koolitusmonopol.	➤ Koolituste pakujatega sõlmitakse raamlepingud, nii et lastekaitsetöötajad saavad ise valida, milliseid ja kelle poolt korraldatud koolitusi nad soovivad läbida, lähtudes kehtestatud pädevuse nõuetest. Vastutaja: täiendkoolitusi korraldav asutus*
Täiendkoolituste ja tööõustamiste korraldamise	➤ 2014. aasta algusest tuleb alustada

Riskid	Soovitused
süsteem ei ole veel läbi mõeldud, mistõttu ei jõuta ettevalmistustega seaduse jõustumise ajaks valmis-	täiendkoolituste ja tööõustamiste süsteemi ülesehitamist. Vastutaja: täiendkoolitusi ja tööõustamisi korraldav asutus* ➤ Koolitusi tuleb korraldada ka teistes Eesti piirkondades lisaks Harjumaale. Vastutaja: täiendkoolitusi korraldav asutus*

Märkus: seaduseelnõu kohaselt korraldab atesteerimist, lastekaitsetöötajate täiendkoolitusi ja tööõustamist sotsiaalministeerium, hindaja soovib kaaluda nende funktsioonide seadmist SKA ülesandeks, et sotsiaalministeerium ei tegeleks rakenduslike ülesannetega.

Varane märkamine ja õige ning õigeaegne sekkumine

Üldhinnang: LKSis sisalduvad põhimõtted, mis seavad lastekaitsetöö keskmesse ennetamise ning varase (st probleemi varases faasis) ja õige sekkumise, on olulised tänase süsteemi probleemide kõrvaldamiseks. Probleemide ennetamine ja varane sekkumine on üldjuhul tulemuslikum ja odavam kui nende hilisem lahendamine ning tagajärgede likvideerimine. Õigete ja õigeaegsete sekkumiste tulemusena ennetatakse probleemide süvenemist faasi, kus lahenduse leidmine nõuab suure hulga erinevate osapoolte kaasamist ning kallimaid lahendusi. Seega aitab tagajärgedega tegelemisest ennetusele liikumine pikemas perspektiivis säästa riigi ressursse.

Laste heaolu hindamise praktikate ühtlustamiseks on oluline ühiste hindamisjuhiste olemasolu.

Riskid ja soovitused:

Riskid	Soovitused
LKS eelnõu keskendub eelkõige lastekaitse süsteemi korraldamisele ning reguleerimisele ning Eesti lastekaitsetöös ja -poliitikas on välja kujunenud lastekaitse, mitte perede toetamise mudel, mistõttu võib eesmärk seada põhirõhk ennetusele jääda saavutamata.	➤ Teadvustada erinevate sotsiaalpoliitiliste suundumuste (lastekaitse ja perede toetamise mudel) mõju sekkumistele ning tegeleda süstemaatiliselt lastekaitsetöö analüüsimisega, et tuvastada, mida on vaja muuta, et juurutada perede toetamise mudel. Vastutaja: Sotsiaalministeerium, SKA, KOV ➤ Kõigi osapooltega koostöös tuleb kokku leppida, mis on iga osapoole roll ennetuses, varases märkamises ja sekkumistes. Vastutaja: SKA ➤ Kasutada tuleb kohaliku tasandi võrgustikke. Vastutaja: SKA
KOVis pole piisavalt lastekaitsetöötajaid, et seadusega pandud ülesannetega piisavas mahus tegeleda:	➤ Tuleb leida ressursid lastekaitsetöötajate arvu tõstmiseks vähemalt strateegilistes arengudokumentides nõutud minimaalsele

Riskid	Soovitused
➤ praegu tegelevad lastekaitsetöö tegijad ajapuudusel peamiselt tagajärgede, mitte ennetustegevusega; ➤ LKSiga suureneb lastekaitsetöötajate töökoormus veelgi, samas ressursi kasvu pole ette nähtud; ➤ KOVi tasandil väheneb lastekaitsetöötajate arv, kuna SKA palkab parimad spetsialistid; ➤ osa KOVi juhtidest ei pea lastekaitsetööd prioriteediks.	aktsepteeritavale tasemele selleks ajaks, kui LKS jõustub. Vastutaja: sotsiaalministeerium ja KOVID ➤ Kohalikele poliitikutele tuleb selgitada lastekaitsetööd kui riiklikku prioriteeti. Vastutaja: sotsiaalministeerium ja lastekaitse nõukogu ➤ Soodustada tuleb KOVide vahelist koostööd (lastekaitsetöötajate palkamisel, teenuste pakkumisel), tutvustades koostöövõimalusi ja häid koostöö näiteid. Vastutaja: SKA
Lastekaitsetöötajate jaoks pole selge, mis on eri tasandite sekkumised ning neil puudub ülevaade olemasolevatest sekkumistest ja nende kvaliteedist.	➤ Ennetuse ja sekkumiste olemust tuleb selgitada nii eelnõu seletuskirjas kui teistes juhendmaterjalides ning tutvustada lastekaitsetöö spetsialistidele korraldatavatel koolitustel ja aruteluseminaridel. Vastutaja: sotsiaalministeerium ja SKA ➤ Kaardistada tuleb olemasolevad sekkumised ja nende kvaliteet ning nende alusel analüüsida, millised on need sekkumised, mis on täna puudu, kuid oleksid vajalikud (ning neid pakkuda). Vastutaja: sotsiaalministeerium ➤ Määratleda tuleb, millised on igal kolmel tasandil vajalikud sekkumised kõigis lastega seotud (sh hariduse, meditsiini ja õiguskaitses) valdkondades ning kes vastutab praktikas nende rakendamise eest. Vastutaja: sotsiaalministeerium
KOVide võimekus ja tahe teenuseid pakkuda on erinev, mistõttu pole teenused regiooniti ühtlaselt kättesaadavad.	➤ Riik peab vajadusel pakkuma KOVile tuge teenuste pakkumisel. Vastutaja: sotsiaalministeerium ➤ Selleks, et selgitada välja, mis teenuste puhul see on vajalik ja otstarbekas, tuleb analüüsida nii olemasolevate kui praegu puuduvate laste ja perede toetamise meetmete tulemuslikkust ja tõhusust. Vastutaja: sotsiaalministeerium
Kuigi ka praegu peavad kõik isikud, kes märkavad abivajavat ja hädaohus olevat last, sellest pädevaid asutusi teavitama, teatatakse vähe.	➤ Tuleb teha teavitustööd nii elanikkonna kui spetsiifilisemalt nende valdkondade esindajate hulgas, kes võivad tõenäolisemalt abivajava või hädaohus oleva lapsega kokku puutuda, et tõuseks teadlikkus teavitamise kohustusest. Vastutaja: SKA ➤ Välja tuleb töötada n-ö lugejasõbralik LKS versioon, mida saaksid oma töös kasutada pedagoogid, millest oskaksid lähtuda lapsevanemad ning mida mõistaksid ka lapsed. Vastutaja: sotsiaalministeerium

Laste tagasiaitamine perekonda

Üldhinnang: Lapse kasvatamise järjepidevuse kaitse põhimõtte äratoomine LKSis on oluline, see rõhutab perekonna väärtust. Seaduseelnõus tuleb pöörata tähelepanu ka vanemale toe pakkumisele, et toetada laste tagasiaitamist perekonda.

Riskid ja soovitused:

Riskid	Soovitused
LKS eelnõus on põhirõhk sellel, et hädaohu korral tuleb laps perest eraldada, kuid tagaplaanil on töö perega selleks, et last tagasi bioloogilisse perekonda aidata.	LKSis tuleb pöörata tähelepanu ka sellele, et lapse perest eraldamisel on oluline jätkata tööd lapse bioloogilise perekonnaga ning aidata parandada vanemlikke oskusi, et laps saaks oma perekonda tagasi pöörduda. Vastutaja: sotsiaalministeerium
Teenused, millega toetada vanemaid, pole piisavas mahus kättesaadavad.	Riik peab vajadusel pakkuma KOVile tuge teenuste pakkumisel. Selleks, et selgitada välja, milliste teenuste puhul see on vajalik ja otstarbekas, tuleb analüüsida nii olemasolevate kui praegu puuduvate laste ja perede toetamise meetmete tulemuslikkust ja tõhusust. Vastutaja: sotsiaalministeerium

Laste väärtustamine

Üldhinnang: seadus toetab last väärtustava ühiskonna loomist, seaduses on läbivalt, juba alates eesmärgist rõhutatud lapse õiguste edendamist ja heaolu tagamist kui peamist prioriteeti.

Riskid ja soovitused:

Riskid	Soovitused
LKS eelnõu ei käsitle last aktiivse subjektina, kellel on oma õigused ja võimalused nende realiseerimiseks, vaid objektina, st sellena, kelle jaoks teised (täiskasvanud, spetsialistid, vanemad) peavad looma arengut toetava ja last väärtustava keskkonna.	Seaduses tuleb rõhutada ka lapse õigusi ja aktiivset rolli oma elu kujundamisel.
Kuigi seadus kohustab lapsi ära kuulama ja lapse arvamusega arvestama, tehakse seda praegu vähem kui riiklikult eesmärgiks seatud.	Tuleb teha selgitustööd, mida lapse huvidest lähtumine tähendab, ja kuidas erinevad osapooled (lapsi kasvatavad isikud, lastekaitsetöötajad, õpetajad jt lastega kokkupuutuvad isikud) peavad sellega oma igapäevategevuses arvestama. Lastekaitsetööd tegevaid spetsialiste tuleb koolitada, kuidas lapse arvamust välja selgitada ja arvestada lapse arvamusega otsuste tegemisel. Välja tuleb töötada n-õ lugejasõbralik LKS versioon, mida saaksid oma töös kasutada pedagoogid, millest oskaksid lähtuda lapsevanemad ning mida mõistaksid ka lapsed. Vastutaja: sotsiaalministeerium

Laste väärkohtlemise vältimine

Üldhinnang: Laste väärkohtlemise keelu kehtestamine seaduses on väga oluline ja annab selge signaali, et Eesti ühiskonnas ei aktsepteerita laste füüsilist karistamist.

Riskid ja soovitused:

Riskid	Soovitused
Paljud inimesed ühiskonnas jagavad arusaama, et lapse füüsiline karistamine ei ole vägivald.	➤ Vanemate teadlikkust tuleb tõsta küsimustes, mis on laste väärkohtlemine, mis on selle mõju lastele ja teadvustada, et see on lubamatu. Vastutaja: sotsiaalministeerium ja SKA ➤ Välja tuleb töötada n-ö lugejasõbralik LKS versioon, mida saaksid oma töös kasutada pedagoogid, millest oskaksid lähtuda lapsevanemad ning mida mõistaksid ka lapsed. Vastutaja: sotsiaalministeerium
Mõiste „minimaalsel vajalikul määral jõu kasutamine“ (LKS § 21 lg 4) annab laia tõlgendamise võimaluse ning sellega on võimalik laste väärkohtlemist õigustada.	➤ Seaduses tuleb vältida sõnastust, mis viitab, et teatud jõu kasutamine laste suhtes on lubatud. Vastutaja: sotsiaalministeerium ➤ Seaduses tuleb sätestada, et lasteasutused peavad laste suhtes selliste meetmete kasutamise kirjalikult fikseerima. Rakendusaktiga tuleb koostada juhend kirjalikuks fikseerimiseks. Vastutaja: sotsiaalministeerium
Meediakanalid eksponeerivad jätkuvalt abivajavaid või hädaohus olevaid lapsi.	➤ Tuleb teha teavitustööd, et tõsta ühiskonnas teadlikkust, mida last kahjustava teabe ja materjali levitamise keeld tähendab ning milliseid isikuid kohustus hõlmab. Vastutaja: sotsiaalministeerium
Lapsi jäetakse järelevalveta, mis seab ohtu nende turvalisuse.	Seaduses tuleb sätestada lapse üksijätmise keeld, seostada see lapse arengutaseme ja vanusega. Vastutaja: sotsiaalministeerium

Positiivse vanemluse toetamine

Üldhinnang: Last kasvatavate isikute toetamise põhimõtte sisaldumine LKS eelnõus on väga oluline, kuna viitab, et riigi tasandil väärtustatakse vanemlust ega jäeta abivajajat üksi. Perede ning vanemluse toetamine aitab tulevikus probleeme ära hoida.

Riskid ja soovitused:

Riskid	Soovitused
Peredele toe pakkumine on regiooniti ebaühtlane, puuduvad riiklikult finantseeritud teenused perede toetamiseks ning ka teenuste standardid.	➤ Riik peab vajadusel pakkuma KOVile tuge teenuste pakkumisel. Vastutaja: sotsiaalministeerium ➤ Selleks, et selgitada välja, milliste teenuste puhul see on vajalik ja otstarbekas, tuleb analüüsida nii olemasolevate kui praegu puuduvate laste ja perede toetamise meetmete tulemuslikkust ja tõhusust. Vastutaja: sotsiaalministeerium ➤ Kvaliteedi tagamiseks tuleb kehtestada teenuste kvaliteedi standardid. Vastutaja: sotsiaalministeerium ja SKA

Muud tegurid, mis mõjutavad seaduse rakendumist

Riskid ja soovitused:

Riskid	Soovitused
Seaduse tekst on keeruline, mis võib tekitada olukorra, kus seadusest ei saada aru ning seda tõlgendatakse erinevalt.	➤ Välja tuleb töötada n-ö lugejasõbralik LKS versioon, mida saaksid oma töös kasutada pedagoogid, millest oskaksid lähtuda lapsevanemad ning mida mõistaksid ka lapsed. Vastutaja: sotsiaalministeerium ➤ Tuleb teha laiapõhjalist selgitustööd ühiskonnas, et kõik isikud, kes peavad LKS eelnõu § 2–3 kohaselt LKSis toodust juhinduma, teaksid, et neil on selline kohustus ning mida see tähendab. Vastutaja: sotsiaalministeerium ja SKA
Otsuste tegemisel ei lähtuta kõikidel juhtudel teadmispõhisest lähenemisest. Andmete kvaliteet ei ole piisavalt hea usaldusväärse analüüsi tegemiseks	➤ Tuleb analüüsida ja tutvustada olemasolevaid häid kogemusi lastekaitsetöös. Vastutaja: sotsiaalministeerium, SKA, KOVid ➤ Tuleb teha analüüse ja uuringuid, et välja selgitada soovitava süsteemi juurutamise kitsaskohad ja vajalikud tegevused nende ületamiseks. Vastutaja: sotsiaalministeerium ➤ Tuleb luua ühtne üleriigiline lastekaitsetöö andmebaas, mille andmete kvaliteet oleks piisav usaldusväärse lastekaitsealase analüüsi tegemiseks. Vastutaja: sotsiaalministeerium ja SKS
Kuna puuduvad sanktsioonid seaduse mittetäitmise korral, siis seadust ei täideta.	➤ Seaduses peab sisalduma ka vastutus juhul, kui kohustust ei täideta. Vastutaja: sotsiaalministeerium

Lastekaitse seaduse positiivsed mõjud

Viis kõige olulisemat positiivset mõju, mis seaduse eesmärgipärase rakendamisega kaasnevad, on järgmised:

- paraneb laste tervis ja ühiskonnas hakkamasaamine;
- väheneb laste eraldamine bioloogilisest perest;
- väheneb probleemide lahendamise ressursikulu;
- tööuse sekkumiste kvaliteet;
- paraneb lastekaitse valdkonna arengu jätkusuutlikkus.

Lastekaitse seadus toetab enamiku valdkonnaga seotud strateegiliste indikaatorite saavutamist. erandiks on näitaja „laste arv lastekaitse spetsialisti kohta“.

Süsteemi rakendamisega seotud kulud

Koostöös uuringu tellijaga valiti neli valdkonda, millega seotud kulud hinnati:

- KOVides lastekaitsetöötajate arvu viimine nõutud tasemele;
- SKAs lastekaitse süsteemi ülesehitamine;
- täiendkoolituste süsteemi maksumus;
- supervisiooni maksumus.

KOV-ides lastekaitsetöötajate arvu viimine nõutud tasemele

2012. aasta lõpu seisuga oli S-veebi andmetel Eestis kokku KOVides 175 ning maavalitsuses 12 lastekaitsetöötajat (kokku 187). Arvestades statistikaameti rahvastikuprognosi ning strateegilisi eesmärgi (2015. aastal 1325 ning 2020. aastal 1274 kuni 17-aastast last ühe lastekaitse spetsialisti kohta), on 2015. aastaks tarvis juurde vähemalt kuus ning 2020. aastaks vähemalt 33 lastekaitsetöötajat (arvestatud ei ole töökohalt lahkunud lastekaitsetöötajate asendusvajadust). Arvestades ka erialalise hariduse puudumist ning eeldades, et tarvis on asendada ka need lastekaitsetöötajad, kellel erialane haridus puudub, on 2015. aastaks juurde vaja vähemalt 33 lastekaitsetöötajat ning 2020. aastaks veel vähemalt 26. Kui lähtuda lastekaitse kontseptsioonis välja toodud optimaalsest suhtest (ühe lastekaitsetöötaja kohta 1000 last), siis arvestades Statistikaameti prognoosi 2015. aasta laste arvu kohta, on seaduse jõustumise ajaks (2015. aastaks) juurde vaja 70 lastekaitsetöötajat. Konservatiivse hinnangu kohaselt on perioodil 2015–2020 lisanduvate lastekaitsetöötajate palgakulu ca 2,15 miljonit eurot.

SKAs lastekaitse süsteemi ülesehitamine

Sotsiaalministeeriumiga kokkulepitud süsteemi ülesehituses (SKA juurde luuakse lastekaitse osakond, mis jaguneb peakontori ja nelja piirkonna vahel, lisaks on olemas mobiilsed meeskonnad, mis omavad erialalist ekspertiisi; igas piirkondlikus keskus on kokku kolm töötajat ning SKA keskkontoris on seitse töötajat; aastaks 2015 on planeeritud kokku neli, aastaks 2016 kuus ja aastaks 2017 kaheksa mobiilset üksust, igas üksuses 3 töötajat) on SKA tööjõukulud ning administratiivkulud kokku ca 2,4 miljonit eurot. Tegu on konservatiivse hinnanguga, kus pole arvesse võetud võimalikke investeeringuid andmebaaside arendamiseks.

Täiendkoolituste süsteemi maksumus

Hinnati süsteemi, kus täiendkoolituste maht on 260 tundi ning neid korraldab TAI. Koolitustega kaasnevatest kuludest on arvestatud majanduskulude (ruumide rendikulu, toitlustuse ja õppematerjalide maksumuse) ning personalikuludega. Konservatiivse hinnangu kohaselt on täiendkoolituste kulu ca 380 000 eurot viie aasta jooksul.

Supervisiooni süsteemi maksumus

Hinnati tööõustamise süsteemi, kus lastekaitsetöötajatele pakutakse nii individuaalset kui grupisupervisiooni. Supervisiooni süsteemi maksumus perioodil 2015–2020 on hinnanguliselt ca 850 000–1,2 miljonit eurot.